

УДК 338.4:316

©Коваль В.В.*

**ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖЕВИХ ФОРМ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ВЗАЄМОДІЙ НА РИНКУ ІНФОКОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ**

Розглянуто питання формування мережеских структур як основних тенденцій організаційного розвитку операторів телекомунікацій. Розкрито форми і напрямки інтеграційних взаємодій учасників інфокомунікаційного ринку України.

Ключові слова: мережа, структура, ринок, інфокомунікації.

Коваль В.В. Формирование сетевых форм интеграционных взаимодействий на рынке инфокоммуникаций Украины. Рассмотрен вопрос формирования сетевых структур как основных тенденций организационного развития операторов телекоммуникаций. Раскрыты формы и направления интеграционных взаимодействий участников инфокоммуникационного рынка Украины.

Ключевые слова: сеть, структура, рынок, инфокоммуникации.

V.V. Koval. Formation of network forms of integration interaction at info-communication market of Ukraine. The question of the formation of networks as the major trends of organizational development of telecommunication operator was considered. Revealed were the forms and direction of the integration interactions of info-communication market participants of Ukraine.

Keywords: network structure, market, info-communication.

Постановка проблеми. Інфокомунікаційний сектор національної економіки займає особливе місце в сучасному ринковому господарстві, оскільки його розвиток безпосередньо в останні десятиліття впливає на зміни виробництва у традиційних галузях України.

Крім того, активний розвиток інфокомунікацій як необхідна умова економічного прогресу і розбудови інформаційного суспільства в Україні, що задекларовано в Основних засадах розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки, по більшості своїх показників (глобальний індекс конкурентоздатності, індекс мережевої та технологічної готовності, індекс розвитку ІКТ) поки ще відповідає інфокомунікаційним ринкам країн з перехідною економікою [1].

Пріоритетна роль інфокомунікацій та зростання інформаційного обміну у постіндустріальній фазі розвитку суспільства, характеризується не тільки тенденціями збільшення частки доходів від послуг операторів телекомунікацій у ВВП, а й підвищенням ступеня відкритості національних господарств. Високий ступінь участі в міжнародних економічних відносинах виступає чинником, який визначає розвиток інтеграційних процесів в країні, що стає можливим в основному за рахунок придбання крупних активів іноземними інвесторами.

В умовах інтенсифікації економічної інтеграції в Україні структурні зміни проявляються також і в сфері послуг, в т.ч. і в сфері інфокомунікацій. Інтеграційна взаємодія характеризується необхідністю реорганізації діяльності операторів зв'язку, як драйве-

* канд. екон. наук, доцент, Одеський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, м. Одеса

рів галузі, в умовах одночасної зміни бізнес- та технологічних парадигм її розвитку.

Характер соціально-економічних процесів в сфері інфокомунікацій засвідчив тенденції демонополізації та поглиблення технологічної кооперації, що обумовлює пошук операторами зв'язку та провайдерами послуг джерел для створення нових типів конкурентних переваг. Тому процеси інтеграції у формі холдингів або стратегічних альянсів стали результатом необхідності підвищення конкурентоздатності учасників інфокомунікаційного ринку. В таких умовах ринкової трансформації змінюються вимоги перед його учасниками в забезпеченні конкурентоздатності послуг та підвищенні їх цінності для користувача.

У зв'язку із цим актуалізується дослідження впливу конкуренції на форми інтеграційний взаємодій на ринку інфокомунікацій з мережевими ефектами в умовах зміни стратегії від екстенсивно розвитку, при фактичній максимізації абонентської бази та доходів, до реалізації нових сервісів й пропозиції нових тарифів, наприклад, пакетування послуг і впровадження технологічних інновацій на основі конвергенції інфраструктури та інтеграції системи підтримки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням формування і розвитку ринку інфокомунікацій як світової економіки, так і національного господарства присвячені наукові праці таких учених як Л. Варакін, Е. Голубицька, Е. Разроєв, Л. Рейман, О. Редькін, В. Орлов, П. Воробієнко, В. Гранатуров, В. Гребенніков тощо.

Дослідження теоретичних основ розвитку інтеграційних процесів на ринку телекомунікаційних послуг та інформатизації знайшло відображення в наукових роботах І. Корнеєва, Ю. Бабкіна, М. Робінсона, Х. Сміта, В. Жебка, Н.П.Резнікової, А.К. Коптелова, Ю.М.Батурина, Т. Хайруллин та інші.

Аналізу формуванням сучасних форм господарювання – мережових структур присвячені дослідження закордонних та вітчизняних вчених як М. Кац, В.П. Третяк, М.Ю. Шерешева, Ю. Вінслава, Н.В. Ігнатової, Г.Б. Клейнер, Р. Патюрель, М. Макарова, А. Ігнатюк, С. Лиса, Г. Филюк, в т.ч. і в сфері інфокомунікацій: І.Н. Корнеєва, С.Г. Фень, Е. Разроєва, Ю.В. Кучеренко, Н.А. Хрущ, Т.І. Лозової.

Однак незважаючи на великий обсяг проведених досліджень, спостерігається недостатня кількість робіт, що містять комплексний аналіз теоретичного і практичного аспектів розвитку мережових форм інтеграційний взаємодій на ринку інфокомунікацій України у силу високого ступеня задіяних у них інноваційних механізмів.

Метою статті є визначення особливостей становлення і розвитку мережових форм інтеграційний взаємодій на ринку інфокомунікацій України.

Виклад основного матеріалу. У сучасній економіці існування недостатньо ефективних різного роду структур, спонукає до деяких варіантів їх інтеграції. В свою чергу, світова практика засвідчує підвищення результативності взаємодій суб'єктів економічної діяльності від організації інтеграційних процесів в рамках мережової структури як найбільш адаптивних структур управління [2].

Відповідно до досліджень вчених [3-8], під мережними структурами варто розуміти сукупність суб'єктів господарювання, пов'язаними визначеними інтеграційними відносинами з метою максимально ефективного використання наявного ресурсного потенціалу, що керуються загальними довгостроковими цілями і діють по єдиних погоджених правилах в умовах ситуаційного лідерства і прямих комунікаційних каналів.

Як організаційна форма взаємодії й інтеграції учасників економічної діяльності – мережа ще й виступає інститутом, що визначає правила співробітництва й консолідування активів суб'єктів господарювання.

Формування мережових структур в галузях світового господарства в останній час визначається особливостям інвестиційних проектів та пошуком напрямів зростання конкурентоспроможності з одного боку та виходом внутрішньогосподарських взаємо-

дій за межі підприємства в рамках виникаючої організаційно-управлінської форми в процесі міжфірмової кооперації – з іншого.

В період організаційного розвитку мережевих форм підвищується необхідність капітальних вкладень в посилення інтеграційної взаємодії учасників ринку, що в умовах динамічного зростання ринку інфокомунікацій багато в чому обумовлена інтенсивною інтернаціоналізацією, а також інвестиційною та технологічною активністю в секторах національної економіки.

Згідно статистичних даних [9-13] обсяг інвестицій у 2011 році в економіку України склав 259,9 млрд.грн., в т.ч. іноземними інвесторами вкладено 52,3 млрд. грн. прямих іноземних інвестицій. Результати огляду перспектив світових інвестицій, по показниках розробленого ЮНКТАД (Conference on Trade and Development) індексу залучення іноземних інвестицій, засвідчили покращення рейтингу України з 54 місця у 2006 році, 47 у 2008 році до 38 – у 2010 році з 141 країни світу [14].

Згідно з прогнозами ЮНКТАД [15], протягом найближчих трьох років збережеться високий рівень фінансування з боку різних транснаціональних компаній в сектор послуг під впливом поліпшення інвестиційного клімату. Тому інвестиційне забезпечення сталого розвитку вітчизняної інфокомунікаційної галузі пов'язано із збільшенням капітальних вкладень з боку іноземних інвесторів (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги капітальних інвестицій в Україні, млн.грн. [9-13]

<i>Показники</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Інвестиції, усього	222679	272074	192878	189061	259932
Інвестиції в основний капітал	188486	233081	151777	171092	238175
Інвестиції в основний капітал у сфері інфокомунікацій, в т.ч.:					
Галузі телекомунікації	12732	11193	9699	6225	7075
У сфері інформатизації	12489	10910	9568	5981	6645
Прямі іноземні інвестиції у сфері інфокомунікацій	243	283	131	244	430
	2125	2141	3820	4686	5408

Високий рівень потоків прямих іноземних інвестицій у сфері інфокомунікацій під час фінансово-економічної кризи і збереження їхньої частки в загальному обсязі в умовах відновлення економіки у 2010-2011 роках свідчить про економічну динаміку і важливу роль цього ринку у майбутніх інвестиційних процесах.

Структура прямих іноземних інвестицій у сферу інфокомунікацій в Україні як джерела зовнішнього фінансування, на протязі останніх трьох років змінилася, що пов'язано із тенденціями прояву інтеграційних процесів (рис. 1). Значні притоки капіталу надійшли головним чином у формі злиття та поглинання (M&A) операторів телекомунікацій, що характеризується активізацією процесів консолідації активів у телекомунікаційному секторі, особливо останніми трьома роками, країн світу з різним рівнем інтенсивності.

Найбільша частка іноземного капіталу в структурі інвестицій належить Кіпру, що пов'язано із купівлею Ucomline Holding Limited основних активів ПрАТ «Фарлеп-Інвест», а також спричиненим приватизаційним процесом ПАТ «Укртелеком» та продажем його пакету акцій розміром 92,79% у 2011 році за 10,5 млрд. грн. Збільшення частки капітальних вкладень з Російської федерації майже в десять разів у 2011 році в по-

рівняні з 2009 роком визначалось фінансуванням програм розвитку ПрАТ «МТС-УКРАЇНА» та придбанням ТОВ «КОМСТАР-УКРАЇНА». Нідерланди являються третьою країною по зростанню обсягів інвестиційних ресурсів в основний капітал підприємств сфери інфокомунікацій з часткою 18,7 %, направлених на розвиток мережі та технологій мобільного і фіксованого сегменту ПрАТ «Київстар» та об'єднання українських активів VimpelCom Ltd («Beeline-Україна»).

Рис. 1 – Структура прямих іноземних інвестицій у сферу інфокомунікацій у розрізі країн світу

У 2009-2011 роках інвестиційні процеси активізувались в інфокомунікаційній сфері і, з середнім приростом 15 % до попереднього періоду, визначались впливом таких чинників:

1. Відновленням сприятливої кон'юнктури на вітчизняних ринках від зростання доходів та підвищення купівельної спроможності населення, що позитивно стимулювало відновлення інвестиційної діяльності підприємств в наслідок прямого іноземного інвестування в розвиток телекомунікаційної інфраструктури.
2. Не значним збільшенням обсягів інвестиційних ресурсів з власних джерел в результаті покращення їхнього фінансового стану та зниження вартості приватизаційних українських активів державних підприємств галузі зв'язку [1].
3. Зростаючим попитом держави на рішення в сфері інформатизації та вдосконаленням відповідного нормативно-правового забезпечення з метою ефективного подальшого розвитку ринку інфокомунікацій.
4. Посиленням державної політики в сфері інформатизації та комп'ютеризації суспільства, результатами якої є підвищення за останні роки у декілька разів витрат на обчислювальну техніку, програмне забезпечення тощо.
5. Встановленням взаємовигідних економічних відносин суб'єктів підприємництва щодо стимулювання інвестиційної діяльності та зацікавленості бізнесу в реалізації інноваційної політики держави на основі системи державно-приватного партнерства й досягнення рівня капітальних вкладень в галузь зв'язку за 1992-2011 роки у розмірі 10878 млн.дол. [16].

Зростання масштабів інвестиційно-інтеграційних процесів як результату конвергенції послуг і поглиблення клієнтоорієнтованості, що пов'язана з потребою споживачів у єдиному технологічному рішенні, проявляється у необхідності взаємодії операторів телекомунікацій із сервіс-провайдерами чи контент-провайдерами та становленням основних підходів до інвестування у вітчизняну сферу інфокомунікацій.

Перший підхід визначається розширенням масштабів виробництва та інтеграції суб'єктів господарювання на основі концентрації акціонерного капіталу й залученням іноземних інвестицій в процесі приватизації державних підприємств галузі зв'язку. Причинами приватизації національного оператора фіксованого зв'язку ПАТ «Укртелеком» стали стабілізація макроекономічної ситуації та фінансово-виробничий потенціал сегменту: середній рівень охоплення населення послугами фіксованої телефонії та стале надходження доходів – до 18 % в загальному обсязі по галузі (рис. 2).

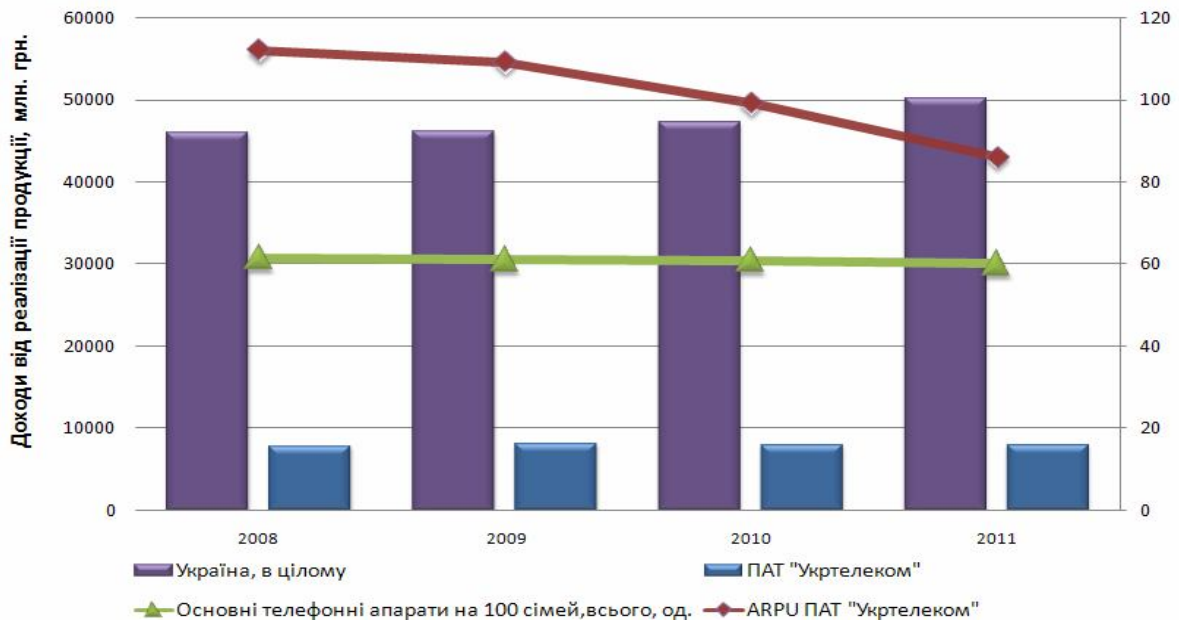

Рис. 2 – Стан ринку телекомунікаційних послуг України

Другий підхід ґрунтується на тактиці злиття і поглинання, особливо операторами мобільного зв'язку, з наступним розвитком інтеграційних процесів та передачею наявних активів під контроль іноземних власників, що було обумовлено зменшенням прибутків від традиційних послуг телефонії через виникаючу стагнацію стільникового зв'язку й необхідністю вкладання коштів в надання додаткових послуг (VAS) та пошуком джерел росту бізнесу у стрімко зростаючих сегментах таких, як фіксований широко-смуговий доступ (табл. 2). Однак недостатній рівень інвестування у ринок фіксованого широко-смугового доступу (ШСД), пов'язаний із його низьким рівнем консолідування та якості менеджменту в більшості компаній.

Таблиця 2

Економічні показники діяльності операторів зв'язку в Україні*

Показники	Загальний дохід, млн. грн.			Дохід від VAS послуг, млн. грн.			Дохід від ШСД, млн. грн.		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
ПрАТ «МТС-Україна»	8173	8562	9104	1598	2086	2575	-	-	6,3**
ПрАТ «Київстар»	11590	11443	12332	965	1144	1726	89	126	158
ТОВ «Астеліт»	2740	2690	2939	685	798	963	-	-	-
ПАТ «Укртелеком»	8 138	8 007	8 040	14,4	-	-	1091	1 369	1483

* Розраховано автором за даними консолідованої звітності операторів телекомунікацій
 ** З урахуванням фінансових результатів ТОВ «Комстар-Україна»

В цілому продаж вітчизняних телекомунікаційних активів іноземним прямим інвесторам сприяє збільшенню конкурентоспроможності операторів та провайдерів зв'язку, тому інтеграційна політика, як один з видів стратегічних переваг вітчизняних учасників телекомунікаційної галузі, буде полягати в поглинанні як підприємств прямих, так і суміжних секторів.

Процеси консолідації телекомунікаційних активів змінюють ступінь концентрації учасників на галузевому ринку та дають значні переваги в конкурентній боротьбі і ра-

ціоналізації виробничо-ринкових процесів на положеннях мережевого підходу, який реалізує концепцію взаємодії як по горизонталі, так і по вертикалі, що сприяє стабілізації господарських зв'язків і, як наслідок підвищення конкурентоздатності кооперації малих і середніх підприємств з метою забезпечення найбільш ефективного функціонування великого бізнесу [17].

Розвиток мережевих форм передбачає формування двох моделей відносин між учасниками ринку. Перша модель – мережева структура з керівним ядром (домінуючим положенням головної компанії по відношенні до інших), яка функціонує під одним брендом. Така модель організації відносин направлена на взаємодію партнерів, що відрізняються високою гнучкістю і високим потенціалом адаптації до змінних умов.

Другою моделлю є мережева структура без керівного ядра, що складає сукупність підприємств, функціонально сумісних та самостійних в правовому відношенні, взаємодія яких підвищує стійкість один одного в мережі [3, 18].

Структурна взаємодія в системі господарської інтеграції приводить до посилення конкурентних переваг окремих компаній і мережевої структури в цілому, що створює стимул до формування єдиної системи функціонування в залежності від стратегічної мети об'єднання суб'єктів господарювання [8].

Формування та об'єднання організацій у єдину мережу стимулює спільний ріст в обох представлених вище основних моделях мережевих форм, однак, на початковому етапі залежить від стратегії підприємства та міри його інтеграції на інфокомунікаційного ринку у відповідності до того чи експансія це горизонтального типу, вертикальна чи змішана інтеграція (рис. 3).

Стратегічна мета		Міра інтеграції операторів зв'язку		
		Горизонтальна інтеграція	Вертикальна інтеграція	Змішана інтеграція
Консолідація ринку				
Виведення нової послуги				
Стандартизація та координація бізнес-процесів				
Вихід у нові сегменти галузі				
Суб'єкти інтеграції	Компанія-ініціатор	ПрАТ «Топ Нет»	ПрАТ «МТС-Україна»	ПрАТ «Київстар»
	Об'єкт поглинання	ТМ «Mirolink.net»	ТОВ «Комстар-Україна»	ТМ «Beeline-Україна»

Рис. 3 – Міра інтеграційного об'єднання учасників інфокомунікаційного ринку України

Найвищий ступінь інтеграційної взаємодії учасників інфокомунікаційного ринку характерний для змішаного типу, що проявляється у його консолідації та пропозиції нової послуги чи пакету послуг. Переваги горизонтальної інтеграції пов'язані із висо-

ким ступенем однорідності бізнес-процесів компаній, що вступають в об'єднання, і відповідно їх необхідності налагодження в моделі оператора телекомунікацій для виробництва нових продуктів і обслуговування ринків – у вертикальній інтеграції.

Змішаний тип інтеграційного об'єднання дозволяє гнучко реагувати на зміни ринкової ситуації, однак із більш складною фінансово-контрольною системою білінгу.

Свідома взаємодія операторів телекомунікацій та координація своєї діяльності в рамках мережі породжують зовнішні мережеві ефекти, переваги від яких отримують як вони самі, так і суспільство в цілому [2, 5]:

1. Експонентний приріст прямого мережевого ефекту виступає головним джерелом збільшення доходів у зв'язку з ростом масштабів виробництва, що характеризується як і збільшенням виробництва продукції (кількості тарифо-хвилин, обсягів прийнятих/переданих даних), так і відповідною зміною пропускної здатності каналів зв'язку.

2. Підвищення корисності від акумуляції критичної маси, визначається, у відповідь на розширення інформаційної та телекомунікаційної інфраструктури, готовністю потенційних споживачів підключитися до неї і зростає в міру приєднання до системи обслуговування (мережі) інших абонентів.

3. Зменшення граничних витрат інфокомунікаційних послуг сприяє реалізації максимумально можливих її обсягів, а закономірність синергетичної взаємодії елементів різного рівня, при якій подібна форма організації, особливо в умовах змішаної інтеграції, сприяє виникненню ефекту посилення.

Швидкий ріст ринків мережевих благ, в т.ч. інформаційних технологій та телекомунікацій, приводять до прискорення комунікаційних процесів та формування нових підходів до організації взаємодії суб'єктів господарювання. Інтеграційні процеси об'єднання вітчизняних операторів зв'язку є результатом кумулятивного процесу проявів мережевих зовнішніх ефектів, які змінюють структуру ринку і проявляються у формуванні гнучких мережевих структур як сучасної форми модернізації на ринку інфокомунікацій України, що сприяє становленню і розвитку конкурентоспроможної економіки.

Висновки

Стійкий ріст інфокомунікаційного ринку, з підвищенням попиту користувачів на надання послуг у єдиному технологічному рішенні, виступає важливим стимулом розвитку як вітчизняної, так і світової економіки в цілому. Як наслідок виникаючих нових економічних відносин і організаційних взаємозв'язків, в умовах конвергенції інфокомунікацій та підвищення вимог користувачів, зростаючого значення набувають інноваційні рішення щодо послуг та розвитку їх пакетування, що забезпечує не тільки інтеграцію і конкурентоздатність сервісів, а й формування мережевих форм інтеграційних взаємодій операторів зв'язку.

Об'єктивно виникаюча необхідність об'єднання учасників інфокомунікаційного ринку визначалась передумовами цього процесу:

- концентрацією акціонерного капіталу й залученням іноземних інвестицій в процесі приватизації державних підприємств галузі зв'язку;

- зменшенням прибутковості від традиційних послуг та посиленням інтеграційних процесів як відповідь на збільшення доходів по перспективних напрямках діяльності в суміжних сегментах;

- посиленням державної політики в сфері інформатизації та вдосконаленням відповідного нормативно-правового забезпечення щодо покращення інвестиційного клімату.

Процеси горизонтальної інтеграції обмовлені високим ступенем консолідацією ринку й посиленням мережевого ефекту, вертикальної інтеграції – виходом у нові сег-

менти галузі та пропозиції новачійних послуг. Однак змішана інтеграція засвідчує більш значні конкурентні переваги як і до адаптації до ринкової ситуації, так і до можливого синергетичного ефекту.

Список використаних джерел:

1. Павлюк А. Щодо тенденцій та напрямів стимулювання інвестиційної діяльності в Україні в післякризовий період. Аналітична записка [Електронний ресурс] / А. Павлюк, М. Янович // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/639/>.
2. Адамова К.З. Квазиінтегровані структури як результат новіших інтеграційних процесів / К.З. Адамова // Вестник СГСЭУ. – 2011. – № 1 (35). – С. 9-13.
3. Ермоленко А.А. Сетеві організації: потенціал розвитку регіональних економічних систем / А.А. Ермоленко, Н.А. Хилько // Вестник Адыгейского государственного университета. – 2011. – Вып. 4. – С. 70-75.
4. Кастельс М. Становление общества сетевых структур / М. Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология; Под ред. В.Л. Иноземцева. – М. : Academia, 1999. – С. 494-505.
5. Ключовкин В.Н. Сетевая экономика: учебное пособие / В.Н. Ключовкин, Н.В. Морозова, Л.М. Куимова. – Бийск : АГТУ, 2008. – 117 с.
6. Маковеева В.В. Сетевое взаимодействие – ключевой фактор развития интеграции образования, науки и бизнеса / В.В. Маковеева // Вестник Томского государственного университета. – 2012. – №354. – С. 163-166.
7. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 09.01.2007 № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – №12. – ст. 102.
8. Тютюшев А.П. Кластеры как инновационные экономические структуры сетевого типа / А.П. Тютюшев, М.А. Гасанов, Д.Ю. Васечко // Вестник Томского государственного педагогического университета. – 2011. – № 12 (114). – С. 121-127.
9. Україна у цифрах у 2008 році: статистичний збірник / ред. О.Г. Осауленко – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2009. – 260 с.
10. Україна у цифрах у 2009 році: статистичний збірник / ред. О.Г. Осауленко, Забродський П.П. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. – 269 с.
11. Україна у цифрах у 2010 році: статистичний збірник / ред. О.Г. Осауленко, П.П. Забродський. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2011. – 262 с.
12. Україна у цифрах у 2011 році: статистичний збірник / ред. О.Г. Осауленко, П.П. Забродський. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2012. – 259 с.
13. УЦ Україна у цифрах у 2007 році: статистичний збірник / ред. О.Г. Осауленко. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2008. – 255 с.
14. UNCTAD. Non Equity Modes of international production and development // World Investment Report. – NY, 2011. – P. 250.
15. Доклад о мировых инвестициях 2012: к инвестиционной политике нового поколения: [Эл. текст]: Режим доступа: <http://www.unctad-docs.org/files/UNCTAD-WIR2012-Overview-ru.pdf>.
16. Інфраструктурні проекти ДПП: [Електронний ресурс] / Світовий банк - Режим доступу: http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryID=97.
17. Robinson M. Strategic partnership vital in telecom / Mark Robinson, Herbert Smith // PLC. – 2010. – №1. – Way of access: <http://www.tradearabia.com/news/downloadmktreport.asp?file>.
18. Franke U.J. Managing Virtual Web Organizations in the 21st Century: Issues and Challenges / U.J. Franke. – Pennsylvania : Idea Group Publishing, 2002. – P. 368.

Bibliography:

1. Pawluk A. The trends and directions of stimulating investment activity in Ukraine in the post-crisis period. Policy Brief [electronic resource] / A. Pawluk, M. Azarov // National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine. - Mode of access: <http://www.niss.gov.ua/articles/639/>.
2. Adamov K.Z. Quasi-integrated structure as a result of the latest integration / K.Z. Adamov // Bulletin SSSEU. – 2011. – № 1 (35). – P. 9-13 (Rus.)
3. Ermolenko A.A. Network organizations: the potential of regional economic systems / A.A. Ermolenko, N.A. Hilko // Bulletin Adyge State University. – 2011. – Issue. 4. – P. 70-75. (Rus.)
4. Castells M. Formation of society networks / M. Castells // New wave of post-industrial West. Anthology; ed. V.L. Inozemtsev. – M. : Academia, 1999. – P. 494-505. (Rus.)
5. Klyuvovkin V.N. Networked Economy: textbook / V.N. Klyukovkin, N.V. Morozova, L.M. Kuimova. – Biysk : AGTU, 2008. – 117 p. (Rus.)
6. Makoveeva V.V. Networking - a key factor in the development of integration of education, science and business / V.V. Makoveeva // Bulletin of the Tomsk State University. - 2012. – № 354. – P. 163-166. (Rus.)
7. On the Basic Principles of the Information Society in Ukraine in 2007-2015: Law of Ukraine of 09.01.2007 № 537-V // Supreme Council of Ukraine. – 2007. – № 12. – Art. 102. (Ukr.)
8. Tyutyushev A.P. Clusters as innovative economic structures of the network such as / A.P. Tyutyushev, M.A. Hasanov, D.Yu. Vasechko // Bulletin of the Tomsk State Pedagogical University. – 2011. – № 12 (114). – P 121-127. (Rus.)
9. Ukraine in figures in 2008: statistical compendium / m. O.G. Osaulenko. – K. : SC "Information and Analytical Agency", 2009. – 260 p. (Ukr.)
10. Ukraine in figures in 2009: statistical compendium / m. O.G. Osaulenko, P.P. Zabrodska. – K. : SC "Information and Analytical Agency", 2010. – 269 p. (Ukr.)
11. Ukraine in figures in 2010: statistical compendium / m. O.G. Osaulenko, P.P. Zabrodska. – K. : SC "Information and Analytical Agency", 2011. – 262 p. (Ukr.)
12. Ukraine in figures in 2011: statistical compendium / m. O.G. Osaulenko, P.P. Zabrodska. – K. : SC "Information and Analytical Agency", 2012. – 259 p. (Ukr.)
13. Ukraine in figures in 2007: statistical compendium / m. O.G. Osaulenko. – K. : SC "Information and Analytical Agency", 2008. – 255 p. (Ukr.)
14. UNCTAD. Non Equity Modes of international production and development // World Investment Report. – NY, 2011. – P. 250.
15. World Investment Report 2012: the investment policy of the new generation [El. text]: Access mode: <http://www.unctad-docs.org/files/UNCTAD-WIR2012-Overview-ru.pdf>.
16. Infrastructure PPPs: [electronic resource] / World Bank - Mode of access: http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryID=97.
17. Robinson M. Strategic partnership vital in telecom / Mark Robinson, Herbert Smith // PLC. – 2010. – №1. – Way of access: <http://www.tradearabia.com/news/downloadmktreport.asp?file>.
18. Franke U.J. Managing Virtual Web Organizations in the 21st Century: Issues and Challenges / Ulrich J. Franke. – Pennsylvania: Idea Group Publishing, 2002. – P. 368.

Рецензент: А.Н. Журлов
д-р екон. наук, проф. ВНЗ ОИФ «УГУФимТ»

Статья поступила: 14.11.2012